

Autorijden en dementie

Sinds begin januari 2010 mogen mensen die de diagnose zeer lichte of lichte dementie hebben auto blijven rijden. Een voorwaarde is dat zij een rijtest bij het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) goed doorstaan. Mensen met een matige of ernstige vorm van dementie zijn *altijd ongeschikt* voor het besturen van een motorrijtuig.

In de Informatieverserie *Omgaan met dementie* zijn ook verschenen:

- Activiteiten voor dementerenden
- Agressief gedrag
- Doorliggen
- Dwaalgedrag
- In gesprek met een dementerende
- Incontinentie
- Intimiteit en seksualiteit
- Na de diagnose
- Veilig koken
- Veiligheid in huis
- Verdriet om dementie
- Wassen en baden

Andere *Informatieverseries*:

- Algemeen
- Hulp bij dementie
- Informatie in andere talen
- Medicijnen
- Verschijnselen
- Ziektebeelden

Alzheimer Nederland
Postbus 183
3980 CD Bunnik
T 030 - 659 69 00
F 030 - 659 69 01
www.alzheimer-nederland.nl
info@alzheimer-nederland.nl

Hoe te handelen

Als u een rijbewijs hebt en wilt houden, moet u de diagnose dementie aan het CBR doorgeven. De nieuwe regeling gaat ervan uit dat de behandelend arts of psycholoog u hiervan op de hoogte stelt. Als de behandelaar dit nalaat, moet u de diagnose toch aan het CBR bekendmaken.

U vult een 'Eigen Verklaring' in. Dit is een formulier dat u voor € 23,05 (inclusief BTW) kunt kopen bij het CBR of bij uw gemeente. U stuurt de ingevulde Eigen Verklaring naar het adres dat op de retourenvelop staat die u bij uw Eigen Verklaring krijgt.

Het CBR verwijst u op grond van uw Eigen Verklaring naar een neuroloog of een geriater. Dit consult is voor uw rekening. De specialist neemt een vragenlijst af, de Klinische Beoordeling Dementie (CDR). Mensen met een zeer lichte (CDR 0,5) of lichte vorm (CDR 1) van dementie kunnen geschikt worden verklaard voor het besturen van een personenauto of motor. Het CBR nodigt u vervolgens uit voor een rijtest met een CBR-deskundige op het gebied van praktische rijgeschiktheid en eventueel voor aanvullende neuropsychologische tests.

Nieuw rijbewijs

Als u de rijtest goed aflegt, krijgt u een Verklaring van geschiktheid. Hiermee kunt u een nieuw rijbewijs aanvragen. Uw nieuwe rijbewijs is meestal één jaar en soms maximaal drie jaar geldig. Het geldt alleen voor het privégebruik van de auto of motor; niet voor beroepschauffeurs. Deze beperking komt met een code (code 100) op het nieuwe rijbewijs te staan. Dit licht het CBR toe in een brief.

Stuur uw verzekeringsmaatschappij een kopie van uw nieuwe rijbewijs en van de brief van het CBR. Vraag een schriftelijke reactie op uw brief en bewaar deze bij uw polis. Als uw verzekeraar u weigert, kunt u een verzekering aanvragen bij Rialto N.V. in Rijswijk.

Ruim voor het verlopen van het rijbewijs (circa vier maanden) moet u opnieuw een 'Eigen Verklaring' sturen naar het CBR om een nieuwe verklaring van geschiktheid aan te vragen die u nodig hebt om uw rijbewijs te kunnen verlengen.

Periode tussen diagnose en rijtest

Zolang het CBR geen uitspraak heeft gedaan over uw rijgeschiktheid,

bestuurt u met een beginnende dementie op eigen verantwoording een motorrijtuig. Bij ongelukken kan en mag de verzekeraar weigeren uit te keren als na onderzoek blijkt dat u niet aan de eisen van de 'Regeling eisen geschiktheid 2000' voldoet. Ook kunt u persoonlijk aansprakelijk worden gesteld.

Verder gevorderde dementie

Mensen met matige (CDR 2) of ernstige (CDR 3) dementie mogen geen auto of motor meer rijden. Zij mogen nog wel gebruik maken van een scootmobiel, een bromfiets en een 45 km/uur autootje. Het gebruik van de laatste twee vervoermiddelen wordt echter sterk afgeraden, omdat hier veel ongelukken mee gebeuren.

AM-rijbewijs

Voor het rijden op een bromfiets, snorfiets, bromscooter, brommobiel en spartamet is een bromfietsrijbewijs (categorie AM) nodig. U kunt uw A of B-rijbewijs omzetten naar een AM-rijbewijs bij de gemeente waar u staat ingeschreven. U hoeft geen bromfietsexamen te doen, omdat u al een rijbewijs hebt.

Nog geen diagnose

Bij zo'n 120.000 mensen met dementie is de diagnose nog niet gesteld. Dementie is een sluipend proces. Er komt een moment waarop het autorijden niet langer verantwoord is. De vraag is alleen: hoe weet u als naaste wanneer dat punt is bereikt? Mensen met dementie hebben namelijk meestal geen inzicht in hun verminderd rijvermogen.

Problemen met rijden

Als bestuurder van een auto is het

belangrijk dat je de weg kunt vinden en verkeerssituaties goed kunt beoordelen en inschatten. Mensen met dementie hebben hier vaak problemen mee. Zij verdwalen als bestaande verkeerssituaties ineens veranderd zijn, zoals bij wegomleidingen, maar soms ook als zij in bekend gebied rijden.

In situaties waarin snel moet worden gereageerd of de aandacht over meerdere zaken tegelijk verdeeld moet worden, verliest iemand met dementie het overzicht. Omdat hij zich onzeker of onvoorspelbaar gaat gedragen, ontstaan er meer gevaarlijke verkeerssituaties.

Is het nog verantwoord?

Durft u nog wel naast uw man in de auto te stappen? Zou u uw kinderen nog bij uw moeder in de auto laten meerijden? Als u meer zekerheid wilt of autorijden nog verantwoord is, kan de persoon met dementie zich opgeven voor een BROEM-test of een beoordeling aanvragen bij het CBR. Als hij niet begrijpt waar u zich druk om maakt, is de kans echter groot dat hij dat niet wil.

Het heeft soms zin om met uw probleem naar de politie te gaan en te vragen of zij de bestuurder in de gaten wil houden. Als de politie namelijk opvallend rijgedrag of verwardheid constateert, kan zij daarvan melding doen bij het CBR, dat dan een verplicht onderzoek kan opleggen.

Soms is de huisarts bereid een brief te schrijven naar het CBR en uit te leggen dat de bestuurder vermoedelijk niet meer veilig kan autorijden. Ook

dan zal het CBR een verplicht onderzoek opleggen.

Een arts mag niet zomaar informatie over zijn patiënten aan derden verstrekken, zonder toestemming van de persoon in kwestie. Hij moet heel goede redenen hebben om zijn beroepsgeheim te doorbreken. Daarom wil hij zo precies mogelijk weten waarom u denkt dat uw partner of familielid geen auto meer kan rijden. Noem concrete voorbeelden van onveilig verkeersgedrag.

Tips

- ▶ Parkeer de auto om de hoek en leg de autosleutels weg. De persoon met dementie wordt er dan minder aan herinnerd dat hij auto wil rijden.
- ▶ Maak de auto onklaar. U kunt bijvoorbeeld bij de garage een startonderbreker laten installeren die moet worden gedeactiveerd om de auto te starten.
- ▶ Bied uw diensten als chauffeur aan, of stel met de familie een rijschema op.
- ▶ Vraag de persoon met dementie of hij u wil leren goed te handelen in een bepaalde verkeerssituatie. ('Je voegt zo handig in op de snelweg; wil je dat mij ook leren?')
- ▶ Ruil de auto in voor een ander merk of model. Als de persoon met dementie de auto niet kent, is de kans groter dat hij een ander laat rijden.
- ▶ Hebt u zelf geen rijbewijs, laat dan toch de verkeersveiligheid voor gaan boven de verleiding uw dementerende partner achter het stuur te laten zitten.